
SMJERNICE ZA RAZVOJ JAVNIH POLITIKA – ZAKONODAVNI OKVIR

Projekt „Dijalogom do Hrvatske
mreže za društveno poduzetništvo“

Institut za razvoj i međunarodne
odnose – IRMO

Zagreb, svibanj 2022.

IRMO

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Evropskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

SADRŽAJ

UVOD.....	3
1. ZAKONODAVNI OKVIR DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA.....	5
2. ZAKONODAVNI OKVIR U HRVATSKOJ – rezultati ankete i fokus grupe	11
3. SMJERNICE ZA RAZVOJ ZAKONODAVNOG OKVIRA DP.....	12
LITERATURA.....	16
PRILOG: Primjeri organizacijskih oblika društvenog poduzetništva.....	19

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

UVOD

Ovaj je dokument sastavni dio istraživanja koje se provodi u okviru projekta „Dijalogom do Hrvatske mreže za društveno poduzetništvo“, a kojem je cilj jačati kapacitete organizacija civilnog društva (OCD) uz potporu akademske zajednice, kako bi se uspostavio učinkovit dijalog svih dionika za društveni razvoj Republike Hrvatske (RH). Posebni ciljevi projekta su dvojadi:

- a) Jačanje partnerstva OCD-ova, društvenih poduzetnika i uključivanje novih članica u Hrvatsku mrežu za društveno poduzetništvo te provedba strukturiranog dijaloga svih dionika i donositelja odluka kako bi došlo do stvaranja poticajnog okruženja za razvoj društvenog poduzetništva (DP);
- b) Provedba ispitivanja i znanstvena istraživanja u području DP-a, izrada smjernica za razvoj javnih politika utemeljenih na dokazima, analiza društvenog utjecaja predloženih intervencija kako bi se, na temelju znanosti, ponudila rješenja za razvoj DP-a u demokratskom dijalogu svih dionika.

Dokument „Smjernice za razvoj javnih politika – društveno poduzetništvo i zakonodavni okvir“ jedan je od osam dokumenata koji nude smjernice za javne politike, a koji su izrađeni u okviru projekta. Ostale smjernice odnose se na sljedeće teme:

- društveno poduzetništvo, ranjive skupine i socijalne usluge,
- društveno poduzetništvo u poljoprivredi,
- komunikacijski kanali društvenog poduzetništva i nositelja javnih politika te instituti potpore,
- društveno poduzetništvo i obrazovni sustav,
- porezna politika i društveno poduzetništvo,
- državna imovina u funkciji društvenog poduzetništva,
- društveno poduzetništvo i mladi.

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

Dokument sadrži sažeti pregled strateškog i zakonodavnog okvira za razvoj društvenog poduzetništva u Europskoj uniji i u Republici Hrvatskoj i nalaze vrednovanja provedbe aktivnosti planiranih Strategijom razvoja društvenog poduzetništva u okviru Mjere 1. vezano uz zakonodavni okvir. Također prikazani su i ključni rezultati ankete i fokus grupa provedenih tijekom 2021. godine u okviru projekta „Dijalogom do Hrvatske mreže za društveno poduzetništvo“ vezanih uz temu zakonodavni okvir za razvoj društvenog poduzetništva.

Temeljem rezultata istraživanja predložene su smjernice za daljnji razvoj zakonodavnog okvira vezanog uz društveno poduzetništvo u Republici Hrvatskoj.

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

1. ZAKONODAVNI OKVIR DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA

Prema „Inicijativi za društveno poslovanje“ Europske komisije iz 2011. godine društveno poduzetništvo obuhvaća „tvrtke koje pružaju socijalne usluge i/ili robu (pristup stanovanju, zdravstvenoj skrbi, pomoć za stare ili hendikepirane osobe, uključivanje ranjivih skupina, skrb za djecu, pristup zapošljavanju i obuci, menadžment skrbi) osjetljivijim skupinama i /ili tvrtke s metodom proizvodnje dobara ili usluga s društvenim ciljem čija aktivnost može biti izvan područja pružanja socijalnih dobara ili usluga.“

2021. godine Europska komisija je donijela novi Akcijski plan za socijalnu ekonomiju kojim se potiče i omogućava daljnji razvoj socijalne ekonomije i društvenog poduzetništva¹.

U zemljama članicama EU-a zakonodavni okvir vezan za društveno poduzetništvo je raznolik. Ključne su dvije skupine zemlja – one koje imaju posebno zakonodavstvo za društvena poduzeća (njih 12), te grupu zemalja u kojima rad društvenih poduzeća još nije u cijelosti reguliran i u kojima je niz različitih pravnih oblika usvojio koncept društvenih poduzeća i njihov zakonski status pod uvjetom udovoljavanja definiranim kriterijima (9 zemalja). 6 zemalja članica EU stvara politike i strategije kao potporu razvoju društvenog poduzetništva.

Tablica 1: Postojanje zakonodavnog okvira o društvenom poduzetništvu u EU

ZEMLJE KOJE IMAJU ZAKONODAVNI OKVIR	NEMA ZAKONODAVNOG OKVIRA	NEPOTPUN ZAKONODAVNI OKVIR, ali ističu pomake u strategijama i prepoznavanju DPa
1. Grčka (od 1999.) 2. Francuska (2014.) 3. Češka (2012.) 4. Italija (2017.)	1. Austrija 2. Estonija 3. Nizozemska 4. Švedska	1. Hrvatska (postoji Strategija razvoja DP u RH, 2015.) 2. Finska

¹ Europska komisija (2021) *Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Izgradnja gospodarstva za ljude: akcijski plan za socijalnu ekonomiju*. {SWD(2021) 373 final}, Bruxelles, 9. 12. 2021. COM(2021) 778 final. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52021DC0778> (4. 5. 2022.)

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

ZEMLJE KOJE IMAJU ZAKONODAVNI OKVIR	NEMA ZAKONODAVNOG OKVIRA	NEPOTPUN ZAKONODAVNI OKVIR, ali ističu pomake u strategijama i prepoznavanju DPa
5. Portugal (2013.)	5. Irska	3. Danska
6. Španjolska (2011.)	6. Cipar	4. Bugarska
7. Belgija (niz zakona)	7. Malta	5. Luksemburg
8. Latvija (2018.)	8. Njemačka	6. Poljska
9. Litva (2004.)	9. Mađarska	
10. Rumunjska (2015.)		
11. Slovačka (2008.)		
12. Slovenija (2011.)		

Izvor: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langid=en&catid=89&furtherNews=yes&newsId=9534>

Dobar primjer objedinjenog zakonodavnog okvira za društveno poduzetništvo je u Italiji. 2017. godine je donesen Zakon o reformi društvenih poduzeća koji postavlja jasan pravni okvir za definiranje društvenih poduzeća. On uključuje tvrtke i udruge/zaklade koje slijede društvenu misiju. Društvena poduzeća moraju usvojiti demokratsko, sudioničko upravljanje sa djelatnicima, financijerima, volonterima, privatnim tvrtkama i javnim tijelima. Trebaju predložiti društvenu bilancu i kontinuirano mjeriti društveni učinak. Osim toga, uvedene su fiskalne inovacije koje uključuju oslobađanje od poreza na dobit u slučaju zakonom definiranog reinvestiranja u aktivnosti organizacije te mogućnost raspodjele dobiti dioničarima do ograničenog limita. Zakon se dotiče i korištenja napuštene, neiskorištene državne imovine ili imovine oduzete od organiziranog kriminala za obavljanje djelatnosti društvenih poduzeća.

Trenutno na razini EU postoji jedinstveni strateški okvir za razvoj društvenog poduzetništva, no ne postoji jedinstveni stav oko nužnosti zasebnog zakonodavnog okvira. Dapače, neke recentne analize ukazuju da za razvoj društvenog poduzetništva nije nužno donošenje

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
 MREŽE ZA DRUŠTVENO
 PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

posebne zakonske regulative, odnosno da nepostojanje specifičnog pravnog okvira ne mora nužno spriječiti osnivanje i razvoj društvenih poduzeća².

U Republici Hrvatskoj prvi strateški dokument u kojem se po prvi puta spominjalo društveno poduzetništvo je Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva od 2006. do 2011. godine (Vlada Republike Hrvatske, 2006). U tom strateškom dokumentu navedeno je da se socijalno ili neprofitno poduzetništvo pojavljuje u različitim oblicima i kroz različite subjekte stjecanja dohotka te da se istovremeno nastoje ostvariti ekonomski, socijalni i ekološki učinci. Također, navodi se da socijalno poduzetništvo predstavlja praktičnu razinu ideje socijalne ekonomije.³

Recentne znanstvene analize ukazuju na nedostatke zakonodavnog okvira vezano uz društveno poduzetništvo. Tako primjerice Vojvodić⁴ u svom radu navodi kako Hrvatska još uvijek nema zadovoljavajući zakonodavni i institucionalni okvir za ozbiljniji razvoj društvenog poduzetništva. U radu navodi pregled ključnih slabosti na koje upućuju akteri društvenog poduzetništva u Hrvatskoj. Primjerice navodi se da poslovanje zadruga kao vodećih društvenih poduzetnika prema odredbama iz Zakona o zadrugama koje su nejasne i ograničavajuće. Također se navodi i problem dvostrukog oporezivanja (društveni poduzetnici su obveznici su poreza na dobit prema Zakonu o porezu na dobit). Izuzetak su onedavno zadruge socijalnog tipa koje se mogu tretirati kao neprofitne organizacije. Baturina (2021) navodi da unatoč tome što su neka zakonska rješenja uvedena, kao što je, primjerice, Zakon o zadrugama u koji je samo uveden pojam socijalne zadruge ili Zakon o dopunama Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji u kojem se javlja pojam braniteljske socijalno-radne zadruge. Te promjene nisu otvorile više prostora za razvoj društvenog poduzetništva⁵.

² European Commission (2020) *Social enterprises and their ecosystems in Europe. Comparative synthesis report*. Authors: Carlo Borzaga, Giulia Galera, Barbara Franchini, Stefania Chiomento, Rocío Nogales and Chiara Carini. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Available at <https://europa.eu/!Qq64ny>

³ Ministarstvo rada i mirovinskog sustava(2015). *Strategija razvoja društvenog poduzetništva za razdoblje od 2015. do 2020.* Dostupno na: <http://www.esf.hr/wordpress/wp-content/uploads/2015/02/Strategija-razvoja-dru%C5%A1tvenog-poduzetni%C5%A1tva-u-RH-za-razdoblje-2015-2020.pdf> (1. 4. 2022.)

⁴ Ibidem

⁵ Baturina, Danijel (2021) *Strategija razvoja društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine „Želje i Stvarnost“*. Radionica projekta: Dijalogom do Hrvatske mreže za društvenopoduzetništvo. Zagreb. Dostupno na: https://www.socialbiz.cerura.hr/images/2021/04/12/Strategija_razvoja_dp-08_04.pdf

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva 2012. – 2016. godine (Vlada Republike Hrvatske, 2012.) također spominje društveno poduzetništvo te ga povezuje s demokratskim načelima upravljanja i konceptom održivog razvoja.

Strategija razvoja društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. (Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, 2015.) definira društveno poduzetništvo kao poslovanje temeljeno na načelima društvene, okolišne i ekonomske održivosti, kod kojeg se stvorena dobit/višak prihoda u cijelosti ili većim dijelom ulaže za dobrobit zajednice. Tom definicijom naglašava se rješavanje različitih društvenih problema (od siromaštva, očuvanja planeta do nejednakosti u kvaliteti života) inovativnim načinima kombiniranja postojećih resursa⁶.

Jedna od predloženih mjera u Strategiji razvoja društvenog poduzetništva 2015. – 2020. je uspostava i unapređenje zakonodavnog i institucionalnog okvira za razvoj društvenog poduzetništva (Mjera 1.).

Tijekom druge polovice 2021. godine, u okviru postupka Vrednovanja djelotvornosti, učinkovitosti i učinka operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. za Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike Republike Hrvatske analizirane su planirane aktivnosti koje se odnose na društveno poduzetništvo i provedbu Strategije razvoja društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine. Rezultati pokazuju da još uvijek ne postoji jasna slika o broju društvenih poduzeća, djelatnostima kojima se bave, niti o njihovom razvoju, da su nedovoljna financijska sredstva i da se, s obzirom na njihov sve veći razvojni značaj na europskoj razini, u budućem razdoblju očekuje niz iskoraka vezanih za institucionalnu suradnju, izgradnju zakonodavnog okvira, jačanje znanja i povezivanje, izradu registra društvenih poduzetnika, organiziranje posebnog savjeta Vlade Republike Hrvatske i slične aktivnosti.

Danas - 2022. godine Hrvatska nema poseban zakon kojim regulira područje društvenog poduzetništva.

Zakonski okvir djelovanja društvenog poduzetništva određen brojnim postojećim zakonima. Od najvećeg značaja za područje društvenog poduzetništva su sljedeći propisi:

⁶ Ibidem

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

- Zakon o zadrugama (NN 36/95, NN 67/01, NN 12/02, NN 34/11, NN 125/13, NN 76/14, NN 114/18)
- Zakon o udrugama (NN 74/14, 70/17, 98/19)
- Zakon o zakladama i fondacijama (NN 36/95, NN 64/01, NN 106/18)
- Zakon o ustanovama (NN, 76/93, 29/97, 47/99, 35/08)
- Zakon o trgovačkim društvima (NN 152/11, NN 111/12, NN 68/13, NN 110/15, NN 40/19)
- Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN 143/02, NN 33/05, NN 157/13, NN 152/14, NN 39/18)
- Zakon o javnoj nabavi (NN 90/11, NN 83/13, NN 143/13, NN 120/16)
- Zakon o poticanju razvoja malog gospodarstva (NN 29/02, NN 63/07, NN 53/12, NN 56/13, NN 121/16)
- Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN 174/04, 92/05, 2/07, 107/07, 65/09, 137/09, 146/10, 55/11, 140/12, 33/13, 148/13, 92/14, NN 121/17) i Pravilnik o vođenju evidencije o braniteljskim socijalno-radnim zadrugama, njihovim upraviteljima i savezima

Osim navedenih, za rad društvenih poduzetnika značajni su i sljedeći propisi:

- Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, NN 121/14, uz vezane Uredbe
- Uredba o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge, NN 26/15
- Zakon o kreditnim institucijama, NN 159/13, 19/15, 102/15, 15/18, 70/19, 47/20, 146/20
- Zakon o kreditnim unijama, NN 141/06, 25/09, 90/11
- Zakon o porezu na dobit, NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14, 50/16, 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20
- Zakon o porezu na dohodak, NN 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20

Hrvatski zakonodavni okvir ne prepoznaje društveno poduzeće kao zasebni pravni subjekt nego se aktivnosti društvenog poduzetništva odvijaju kroz 6 pravnih oblika. Udruge, zadruge,

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

ustanove i zaklade/fondacije pripadaju u neprofitni sektor, a trgovačka društva i obrti su dijelom profitnog sektora.⁷

Tablica 2: Struktura aktera društvenog poduzetništva u Hrvatskoj⁸

Pravni oblik	2018
Udruge s registriranom gospodarskom djelatnošću koje se bave društvenim poduzetništvom i provode različite aktivnosti od koristi za društvo (socijalna skrb, edukacija, briga za djecu, održivi razvoj, zaštita okoliša, zdravlje...)	346
Socijalne zadruge	25
Braniteljske socijalno – radne zadruge	35
Zadruge osnovane sa svrhom rješavanja društvenih problema	33
Fondacije u privatnom vlasništvu, koje provode aktivnosti od općeg interesa i ekonomske aktivnosti	5
Društvena poduzeća osnovana od strane udruga koje provode aktivnosti od općeg interesa (najčešće d.o.o. ili j.d.o.o)	50
Društvena poduzeća koje ostvaruju društvene ciljeve i djeluju kao neprofitne organizacije	10
Institucije osnovane od strane udruga koje provode aktivnosti od općeg interesa	15
Zaštitne radionice - ustanova ili trgovačko društvo koje zapošljava najmanje 51% osobu s invaliditetom na zaštitnim radnim mjestima	7
Ukupno:	526

Izvor: Vidović, 2019.

Od ukupnog broja društvenih poduzetnika u 2018. godini, 67% ili 346 subjekata čine udruge koje imaju registriranu poslovnu djelatnost. Gotovo 10% čine društvena poduzeća, odnosno d.o.o. ili j.d.o.o. što ujedno dokazuje da društveni poduzetnik može djelovati kao trgovačko društvo, uz poštivanje uvjeta koje je nužno zadovoljiti da bi se poduzetnik mogao smatrati društvenim poduzetnikom. Može se uočiti i da su vrlo česte braniteljske zadruge koje su osnivali branitelji.

⁷ Operativni program: Učinkoviti ljudski potencijali, prosinac 2014. <http://www.esf.hr/wordpress/wp-content/uploads/2015/09/OPULJP-hr-20150709.pdf>

⁸ Ibidem

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
 MREŽE ZA DRUŠTVENO
 PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

2. ZAKONODAVNI OKVIR U HRVATSKOJ – rezultati ankete i fokus grupe

U okviru projekta „Dijalogom do Hrvatske mreže za društveno poduzetništvo“ od veljače do kolovoza 2021. godine provedeno je anketno istraživanje na uzorku od 550 ispitanika, nezaposlenih, članova socijalnih zadruga, zaposlenika društvenih poduzeća s područja cijele Republike Hrvatske, kojim su prikupljeni stavovi i mišljenja o trenutnom stanju društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj. Rezultati ankete predstavljeni su kroz fokus grupe u razdoblju od veljače do kolovoza 2021. godine.

Anketno istraživanje ukazalo je da većina ispitanika (96,96 %) smatra da prioritete za razvoj društvenog poduzetništva postoje u sektorskim javnim politikama (primjerice u socijalnoj politici, politici regionalnog razvoja, zaštite okoliša, razvoja malog gospodarstva i privrednoj politici). Međutim, nešto više od polovice (64,26 %) sudionika smatra da je ključno ograničenje za razvoj društvenog poduzetništva nejasan zakonodavni okvir. Rezultati ankete ukazuju da je kvalitetno i jasno zakonodavstvo vezano za društveno poduzetništvo ključna potreba u narednih pet godina (61,22 % ispitanika).

Tijekom fokus grupa pokazalo se da sudionici uglavnom upoznati sa nekim od zakona koji reguliraju aktivnosti povezane sa društvenim poduzetništvom (Zakon o udrugama, Zakon o zadrugama i Zakon o zakladama). Ipak, iako su ti zakoni, donekle, relevantni za društveno poduzetništvo, oni i dalje ne definiraju društveno poduzetništvo niti društvenog poduzetnika na adekvatan način.

I kroz fokus grupe zakonodavni okvir za razvoj društvenog poduzetništva je ocjenjen kao nedovoljan ili nezadovoljavajući tj. da ne stvara poticajno okruženje za razvoj društvenog poduzetništva.

Ključni prijedlozi fokus grupa su potreba detaljnog mapiranja i analiza društvenih poduzetnika, osnivanje koordinacijskog tijela za razvoj društvenog poduzetništva i izrada jedinstvenog zakona o društvenom poduzetništvu.

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

3. SMJERNICE ZA RAZVOJ ZAKONODAVNOG OKVIRA DP

Temeljem provedenog istraživanja definirane su ključne smjernice za razvoj politika u području zakonodavnog okvira društvenog poduzetništva :

- provedba detaljnog mapiranja i dubinske analize društvenih poduzeća, te razvoj službene evidencije društvenih poduzeća,
- izrada poticajnog općeg zakonskog akta koji definira društvena poduzeća,
- osnivanje jedinstvenog tijela za koordinaciju i razvoj društvenog poduzetništva
- podizanje svijesti javnosti o važnosti i ulozi društvenog poduzetništva – promicanje, razumijevanje i vidljivost društvenog poduzetništva

Mapiranje društvenih poduzeća i dubinska analiza

U Republici Hrvatskoj ne postoje statistički ni drugi oblici službenih podataka o razvoju i poslovanju društvenih poduzeća. U proteklom se desetljeću u nekoliko navrata vršilo mapiranje društvenih poduzeća od strane organizacija civilnog društva te za potrebe mapiranja od strane EU-a. Rezultati su uvelike varirali, s obzirom na korištenje različitih definicija i kriterija u istraživanjima. Zadnje mapiranje koje je provela Davorka Vidović 2019. godine (Vidović, 2019) bilježi 526 potencijalnih društvenih poduzeća. Međutim, i sama autorica navodi da je nepouzdanost podataka značajna zbog nemogućnosti pristupa informacijama⁹, dok ACT grupa 2020. godine u okviru europskog projekta „European Social Enterprise Monitor (ESEM)” bilježi minimalno 75 aktivnih društvenih poduzeća¹⁰.

Mapiranje i dubinska analiza preduvjet su za pomake u strateškom planiranju i javnim politikama, ali i podloga za analize zakonodavnog okvira. Samo broj društvenih poduzeća nije

⁹ Vidović, Davorka (2019) *Update of the mapping of social enterprises and their eco-systems in Europe. Country report – Croatia*. EC, Directorate – General for Employment, Social Affairs and Inclusion – Report submitted by EURICSE & EMES. Dostupno na: <https://www.euricse.eu/social-enterprises-and-their-ecosystems-in-europe-mapping-study/>.

¹⁰ Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike (2021) *Vrednovanje djelotvornosti, učinkovitosti i učinka operativnog programa učinkoviti ljudski potencijal 2014. - 2020. Grupa 7: Vrednovanje društvenog poduzetništva*. Završno izvješće o provedenom vrednovanju (Wyg). Izvor: http://www.esf.hr/wordpress/wpcontent/uploads/2021/11/Zavrs%CC%8Cnoizvjes%CC%8C%CC%81e_vrednovanje-dru%C5%A1tvenog-poduzetni%C5%A1tva.pdf

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

dovoljan podatak, već mapiranje treba biti šire te, primjerice, uključivati geografsko područje djelovanja, gospodarsku djelatnost, njihov pravni oblik, udovoljavanje kriterijima prepoznavanja društvenih poduzeća, datum osnivanja, broj i strukturu zaposlenih, društveni utjecaj poduzeća, njihovu financijsku i nefinancijsku podršku i drugo.

Izraditi poticajan opći zakonski akt za društveno poduzetništvo koji definira društvena poduzeća, te razviti službenu evidenciju/registar društvenih poduzeća

Izradi jedinstvenog Zakona o društvenom poduzetništvu predstoji dubinska analiza cjelokupnog relevantnog zakonodavnog okvira u Republici Hrvatskoj vezanog uz poslovanje društvenih koji parcijalno regulira neki od oblika društvenog poduzetništva. Također, potrebno je provesti analizu zakonodavnih okvira za razvoj društvenog poduzetništva drugih zemalja EU-a od kojih su primjer Italije, Slovačke i Njemačke zasigurno primjeri dobre prakse.

Tijekom pripreme objedinjenog zakonskog prijedloga nužne su široke konzultacije, kao i podaci koji će se prikupiti budućim mapiranjem i analizom postojećih društvenih poduzeća, postojećih elemenata društvenog poduzetništva u nizu zakona, te identificiranih glavnih poteškoća i zahtjeva dionika. U buduću zakonodavni okvir po uzoru na primjere dobre prakse trebalo bi uključiti oblik poslovnog subjekta, izvore finiširanja, mogućnost korištenja državne imovine koja nije u funkciji te obvezu praćenja društvenog utjecaja.

Nositelj društvenog poduzetništva u Hrvatskoj odgovoran je za osnivanje registra/evidencije društvenih poduzeća i tu je aktivnost neophodno realizirati u što skorijem roku. Nekoliko zemalja vode javne registre društvenih poduzeća, primjerice, u Švedskoj postoji popis WISE-a organizacija kojima upravlja Švedska agencija za ekonomski i regionalni rast, dok u Slovačkoj Ministarstvo rada, socijalnih pitanja i obitelji vodi registar društvenih poduzeća reguliran Zakonom o socijalnoj ekonomiji i društvenim poduzećima¹¹.

Osnovati Jedinstveno tijelo za koordinaciju i razvoj društvenog poduzetništva

Osim zakonodavnog okvira, jedan od značajnih ograničavajućih elemenata u okruženju društvenog poduzetništva je i institucionalni okvir. Na nacionalnoj razini, u razdoblju od nešto više od dva desetljeća, razvoj društvenog poduzetništva su najaktivnije su podupirale

¹¹ Ibidem

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

organizacije civilnog društva. Zbog izostanka unutarnje koordinacije i suradnje s drugim državnim institucijama važne aktivnosti, planirane Strategijom, (poput duboke analize zakonodavnog okvira, stvaranja evidencije društvenih poduzeća, podrške obrazovnim i akademskim institucijama, čiji je ključni nositelj današnje Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, dok su strateški važniji partneri Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (MINGOR) i Ministarstvo financija (MF) nisu realizirane). U izvješću „Društvena poduzeća i njihovi ekosustavi u Europi – Izvješće za Hrvatsku“ Vidović (2019.) jasno naglašava kako je ta pozicija slabe agilnosti i političke volje državnih institucija ključna prepreka sustavnijem razvoju ekosustava društvenog poduzetništva u Hrvatskoj¹².

U narednom razdoblju važno je jasno razgraničiti uloge i odgovornosti ključnih institucionalnih dionika (ministarstava, financijskih organizacija i dr.) u pružanju podrške razvoju društvenog poduzetništva. Također je potrebno uspostaviti efikasnu koordinaciju među dionicima navedenog institucionalnog okvira, te osnovati jedinstveno tijelo za razvoj društvenog poduzetništva.

Tablica 3: Glavni dionici društvenog poduzetništva u Hrvatskoj

Područje podrške	Glavni dionici koji podržavaju razvoj društvenog poduzetništva
Zakonodavni okvir	Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo hrvatskih branitelja, Ured za udruge Vlade RH, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

¹² Vidović, Davorka (2019) *Update of the mapping of social enterprises and their eco-systems in Europe. Country report – Croatia*. EC, Directorate – General for Employment, Social Affairs and Inclusion – Report submitted by EURICSE & EMES. Dostupno na: <https://www.euricse.eu/social-enterprises-and-their-ecosystems-in-europe-mapping-study/> (4. 5. 2022.)

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

Podizati svijest javnosti o važnosti i ulozi društvenog poduzetništva – promicanje, razumijevanje i vidljivost društvenog poduzetništva

Mnoga društvena poduzeća na pozitivan i inovativan način rješavaju brojne društvene probleme te predstavljaju dobrobit za građane. Budući da je razina poznavanja koncepta društvenog poduzetništva među građanima, ali i među samim poduzetnicima još uvijek niska, potrebno je osigurati promicanje, vidljivost i razumijevanje društvenog poduzetništva (proizvodi i usluge, dobrobiti, mogućnosti i dr.). S rastom društvene svijesti o društvenom poduzetništvu, potencijalno je moguće osnivanje većeg broja društvenih poduzeća i novo zapošljavanje posebno ugroženih ciljnih skupina u društvu, a to može utjecati i na razvojne učinke za cijelo društvo. Jedna od poznatijih promidžbenih kampanja podizanja vidljivosti društvenog poduzetništva je *Buy Social* koja ima za cilj izgraditi tržište za društvena poduzeća. Još jedan od načina podizanja vidljivosti odnosno promociju društvenog poduzetništva jest i označavanje posebnim oznakama kvalitete ili certificiranjem za društvena poduzeća, poput primjera iz Austrije, Finske, Njemačke, Poljske i Velike Britanije. Međutim to je u europskim razmjerima još uvijek slabo zastupljeno.¹³

¹³ Ibidem

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

LITERATURA

1. Baturina, Danijel (2021). Strategija razvoja društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine „Želje i Stvarnost”. Radionica projekta: Dijalogom do Hrvatske mreže za društveno poduzetništvo. Zagreb. Dostupno na: https://www.socialbiz.cerura.hr/images/2021/04/12/Strategija_razvoja_dp08_04.pdf (4. 5. 2022.)
2. CE_RESPONSIBLE - ALTRUISTIC ENTREPRENEUR, *CE Sustainable model to support social entrepreneurship. D.T4.1.2 Analysis of Legal Framework*. 2021. Dostupno na: <https://www.interreg-central.eu/Content.Node/CE-RESPONSIBLE.html> (4. 5. 2022.)
3. European Commission (2011) *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: Social Business Initiative Creating a favourable climate for social enterprises, key stakeholders in the social economy and innovation*. {SEC(2011) 1278 final}, Brussels, 25.10.2011; COM(2011) 682 final. /* COM/2011/0682 final */ Dostupno na: <https://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52011DC0682> (4. 5. 2022.)
4. European Commission (2019) *Social enterprises and their ecosystems in Europe. Updated country report: Croatia*. Author: Davorka Vidović Luxembourg: Publications Office of the European Union. Dostupno na: https://ec.europa.eu/social/main.jsp?advSearchKey=Social+enterprises+and+their+ecosystems+in+Europe.+Updated+country+report%3A+Croatia&mode=advancedSubmit&catId=22&doc_submit=&policyArea=0&policyAreaSub=0&country=0&year=0 (4. 5. 2022.)
5. European Commission (2020) *Social enterprises and their ecosystems in Europe. Comparative synthesis report*. Authors: Carlo Borzaga, Giulia Galera, Barbara Franchini, Stefania Chiomento, Rocío Nogales and Chiara Carini. Luxembourg: Publications Office

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

of the European Union. Dostupno na:
<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=hr&pubId=8274> (4. 5. 2022.)

6. Europska komisija (2021) *Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Izgradnja gospodarstva za ljude: akcijski plan za socijalnu ekonomiju*. {SWD(2021) 373 final}, Bruxelles, 9. 12. 2021. COM(2021) 778 final. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52021DC0778> (4. 5. 2022.)
7. Ministarstvo rada i mirovinskog sustava. 2015. *Strategija razvoja društvenog poduzetništva za razdoblje od 2015. do 2020.* Dostupno na: <http://www.esf.hr/wordpress/wp-content/uploads/2015/02/Strategija-razvoja-dru%C5%A1tvenog-poduzetni%C5%A1tva-u-RH-za-razdoblje-2015-2020.pdf> (1.4.2022.)
8. Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. 2021. *Vrednovanje djelatnosti, učinkovitosti i učinka operativnog programa učinkoviti ljudski potencijal 2014. - 2020. Grupa 7: Vrednovanje društvenog poduzetništva. Završno izvješće o provedenom vrednovanju (Wyg)*. Dostupno na: <http://www.esf.hr/wordpress/wp-content/uploads/2021/11/Zavrs%CC%8Cno-izvjes%CC%8C%CC%81e-vrednovanje-dru%C5%A1tvenog-poduzetni%C5%A1tva.pdf> (4. 5. 2022.)
9. Tišma, Sanja, Sanja Maleković, Daniela Angelina Jelinčić, Mira Mileusnić Škrčić, i Ivana Keser (2022) From science to policy: how to support social entrepreneurship in Croatia. *Journal of Risk and Financial Management* 15:23. Dostupno na: <https://doi.org/10.3390/jrfm15010023> (4. 5. 2022.)
10. Vidović, Davorka (2019) *Update of the mapping of social enterprises and their ecosystems in Europe. Country report – Croatia*. EC, Directorate – General for Employment, Social Affairs and Inclusion – Report submitted by EURICSE & EMES. Dostupno na: <https://www.euricse.eu/social-enterprises-and-their-ecosystems-in-europe-mapping-study/> (4. 5. 2022.)

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

11. Vlada Republike Hrvatske (2006) Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva 2006. – 2011. Zagreb: Vlada Republike Hrvatske.
12. Vlada Republike Hrvatske (2012) Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva 2012. – 2016. Zagreb: Vlada Republike Hrvatske.

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Evropskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

PRILOG: Primjeri organizacijskih oblika društvenog poduzetništva

Zadruga

Zakon o zadrugama (NN 98/19) u članku 1. definira pojam zadruga: „Zadruga je dragovoljno, otvoreno, samostalno i neovisno društvo kojim upravljaju njezini članovi, a svojim radim i drugim aktivnostima ili korištenjem njezinih usluga, na temelju zajedništva i uzajamne pomoći ostvaruju, unapređuju i zaštićuju svoje pojedinačne i zajedničke gospodarske, ekonomske, socijalne, obrazovne, kulturne i druge potrebe i interese i ostvaruju ciljeve zbog kojih je zadruga osnovana“.

Članak 5. Zakona o zadrugama ističe da „država, lokalna, područna (regionalna) samouprava potiču razvoj zadrugarstva mjerama ekonomske i socijalne politike te drugim mjerama unapređenja razvoja zadruga i zadružnog sustava“.

Zakon o zadrugama propisuje da zadruga mogu osnivati i udruživati se u teritorijalne, strukovne i specijalizirane zadružne saveze radi promicanja zadrugarstva i zajedničkih interesa¹⁴.

Zakon utvrđuje vrste zadruga koje imaju određene posebnosti:

- a) Poljoprivredne – zadruga koja kao glavnu djelatnost obavlja djelatnost bilinogojstva, stočarstva, šumarstva ili lovstva ili s njima povezane uslužne djelatnosti.
- b) Radničke–zadruga u kojoj najmanje 2/3 njezinih članova imaju sklopljen ugovor o radu sa zadrugom.
- c) Ribarske–osnova djelatnost je ribarstvo, a djelatnost njezinih članova je ulov, uzgoj, prerada proizvoda ribarstva, uključujući i njihov plasman na tržište.
- d) Stambene –osnovana radi zadovoljenja stambenih potreba svojih članova.
- e) Graditeljske –obavlja djelatnost građenja.
- f) Socijalne – obavlja djelatnosti kojima se pruža pomoć u zadovoljenju osnovnih životnih potreba socijalno ugroženim, nemoćnim i drugim fizičkim osobama, koje one same ili uz pomoć članova obitelji ne mogu zadovoljiti zbog nepovoljnih osobnih, gospodarskih, socijalnih i drugih okolnosti.
- g) Potrošačke –osnovana radi zajedničke kupnje, odnosno nabave roba ili usluga.

¹⁴ Ibidem

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

- h) Obrtničke –najmanje polovina članova obavlja djelatnosti sukladno Zakonu o obrtu.
- i) Sekundarne –zadruga koju osnivaju dvije ili više zadruga radi zajedničkog nastupa na tržištu, povećanja konkurentnosti i ostvarenja drugih zajedničkih ciljeva.

Okupljanje u zadrugu fizičkim osobama te malim i srednjim poduzetnicima omogućuje podjelu rizika, ulaganja u strojeve i opremu koji bi im inače bili nedostupni, lakši pristup tržištu, bolju pregovaračku poziciju kod nabave i plasmana proizvoda te povećava njihov kapacitet za razvoj upravljanja, usavršavanje i istraživanje¹⁵.

U Hrvatskoj su najznačajnije su poljoprivredne zadruge. Poljoprivredne zadruge u ukupnom broju zadruga u Hrvatskoj sudjeluju s udjelom od 41,7 posto, dok su idući najzastupljeniji sektori prerađivačka industrija, u kojoj posluje 16,6 posto svih zadruga u Hrvatskoj, te sektor usluga, u kojem se nalazi 16,2 posto svih zadruga, dok se najmanji broj zadruga nalazi se u ribarstvu i turizmu¹⁶.

Broz 2019 zaključuje se da je za gospodarski razvoj zemlje od važnosti svaki oblik gospodarskog djelovanja i gospodarska aktivnost u svim dijelovima zemlje. Hrvatska si bi stoga iskoristiti prednosti zadržnog poduzetništva kao poslovnog modela. Novi je trend prisutan i u aktivnostima društvenog poduzetništva u sektorima obnovljivih izvora energije čiji je uspješan primjer energetska zadruga na Krku EOK i Zelena energetska zadruga ZEZ¹⁷.

Vojvodić¹⁸ u svom radu iznosi „kako zadruge tek započinju svoj novi uzlet te imaju priliku kroz veliki potencijal i podršku svojih članova (i konkretniju javnu politiku) biti pokretač regionalnog i lokalnog razvoja. Naime, novo zadržgarstvo pod kišobranom je civilnog sektora i u zajedničkoj misiji otvoreno mnogobrojnim dionicima i novim industrijama, dok je kod starih zadruga korist usmjerena prema vlastitom članstvu. Razvoj zadruga osobito je bitan u sferama koje komplementiraju održivosti lokalne ekonomije i inovativnim pristupima stvaranja novih vrijednosti korištenjem obnovljivih izvora energije (sunca, vode i vjetra), održivog gospodarenja otpadom; dinamičke, eko- poljoprivrede, organskog uzgoja hrane te mogućnosti financiranja novih poduzetničkih pohvata i prema principima etičkog bankarstva.

¹⁵ Broz T., Švaljek, S. Mikrokozmos zadržnog gospodarstva: gdje i kako posluje hrvatske zadruge? Sociologija i prostor : časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja, 57 (2019)

¹⁶ Ibidem

¹⁷ Ibidem

¹⁸ Ibidem

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

Primjer: Socijalna zadruga Humana Nova Čakovec

Dostupno na: <https://www.humananova.org/hr/about/>

Socijalna zadruga Humana Nova je društveno poduzeće koje potiče zapošljavanje osoba s invaliditetom i drugih društveno isključenih osoba kroz proizvodnju i prodaju kvalitetnih i inovativnih tekstilnih proizvoda od ekoloških i recikliranih materijala za domaće i inozemna tržišta. Svojim djelovanjem aktivno i izravno doprinosi izgradnji društva tolerancije i suradnje te pomaže socijalno isključenim osobama i njihovim obiteljima unaprijediti njihovo samopouzdanje i kvalitetu života. Također aktivno doprinosi održivom razvoju lokalne zajednice, smanjenju siromaštva i očuvanju prirode. Socijalna zadruga Humana Nova jedno je u nizu društvenih poduzeća koja se razvijaju na području Međimurske županije, grada Zagreba i grada Labina od strane ACT grupe. Zadruga zapošljava 37 osoba, od kojih su 23 osobe s invaliditetom i 12 iz ostalih društveno marginaliziranih skupina. Osnovana je 2011. godine u Čakovcu u sklopu projekta „ESCO -edukacija za socijalno zadrugarstvo -nove mogućnosti za osobe s invaliditetom“, a tijekom godina svoje je poslovanje širila, te su otvorene poslovnice u Zagrebu, Poreču i Labinu, te webshop.

Socijalna zadruga Humana Nova ima u fokusu ostvarivanje okolišnih i društvenih ciljeva. Humana Nova zapošljava marginalizirane, teže zapošljive skupine i time postiže društveni utjecaj (većina profita odlazi na plaće zaposlenih)

Gospodarska djelatnost zadruge je utemeljena na prodaji korištene odjeće i obuće, ali i recikliranju iste uz konstantno prikupljanje novih materijala.

Socijalna zadruga zapošljava veliki broj radnika, koji nisu volonteri, već za svoj rad primaju plaću, a što ujedno pozitivno djeluje na te osobe, na njihove obitelji i na cijelu zajednicu. U svom radu primjenjuju i participativno odlučivanje, a što ujedno daje veću slobodu članovima, koji su na taj način dodatno motivirani da ulože svoja znanja s ciljem poboljšanja poslovanja socijalne zadruge.

Utjecaj poslovanja

Iako je utjecaj na okoliš primarno izražen kroz smanjivanje tekstilnog te drugog otpada koji nastaje odlaganjem odjeće i obuće na odlagalištima u RH, utjecaj na okoliš koji nastaje kao posljedica ponovnog korištenja odjeće i obuće te proizvodnje predmeta od uporabljenih materijala je daleko značajniji. Kada je riječ o odjeći koja se proizvodi od prirodnih materijala kao što su npr. pamuk i lan, smanjuje se korištenje vode za navodnjavanje takvih površina, smanjuje se uporaba pesticida te umjetnih gnojiva, dodatno, smanjuje se uporaba naftnih derivata te drugih energenata koji služe za proizvodnju, preradu te prijevoz sirovine i finalnog proizvoda. Dok, kada je riječ o sintetičkim materijalima, primarno je uočljivo smanjenje potrebe za energentima

Kroz svoj sveukupni rad, prodajna mjesta, brojne manifestacije na kojima sudjeluje, FB stranicu i webshop, djeluju i na jačanje ekološke svijesti građana na temu recikliranja.

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

<p>#što se događa kada recikliramo i kupujemo reciklirano?</p> <p>✓ smanjujemo količinu otpada na odlagalištu, a time i štetni utjecaj koji nastaje njegovim razlaganjem</p> <p>✓ štedimo energiju i prirodne resurse koji se troše proizvodnjom novog</p> <p>#reciklirajmo zajedno!</p>	<p>Doniraš li tekstil nama, mi ćemo ga ponovno uporabiti, u second-hand dućanu ili izdvojiti pamuk i od njega napraviti industrijske krpe. Ostatak od rezanja krpa, od proizvodnje te preostali, neupotrebljivi tekstil šaljemo u regeneraciju Zabok na reciklažu gdje će nastati novi proizvod - filc. Dio ćemo upotrijebiti za izradu novih proizvoda poput papuča, torbi, pernica.</p> <p>voda zrak ugljen nafta prirodni plin minerali</p> <p>RECIKLIRANI MATERIJAL</p> <p>HN</p> <p>svjetski sedmi resurs</p>	
--	--	--

Primjer: Socijalna zadruga Pružimo ruke, Bjelovar

<https://www.pruzimoruke.hr/o-nama/>

Socijalna zadruga Pružimo ruke iz Bjelovara teži uspostaviti stabilno poslovanje i održivi razvoj kroz pružanje socijalno uslužnih djelatnosti, (edukacije, stručno osposobljavanje za različite socijalno isključene skupine) te djelatnosti proizvodnje, plasmana i razvoja proizvoda od ekoloških materijala (kukuruzne korničke) utemeljenih na tradiciji i kulturnoj baštini Hrvatske. Tradicijska znanja i vještine pletenja cekera i drugih proizvoda prenose izvorne narodne umjetnice, žene s područja Varaždinske županije, Međimurja i Čakovca. Misija zadruge je stvarati uvjete i omogućiti veću razinu socijalizacije žena žrtava obiteljskog nasilja i nezaposlenih žena, s ciljem bolje uključenosti u društvenu zajednicu.

Plan razvojnih aktivnosti kojima zadruga planira realizirati postavljene ciljeve za buduće razdoblje:

- Zapošljavanje teže zapošljivih socijalnih skupina;
- Jačanje ženskog poduzetništva na području Bjelovarsko-bilogorske i susjednih županija
- Pokretanje proizvodnje – proizvoda od ekoloških materijala, usmjerenih širem krugu kupaca: prehrambenom, turističkom, uslužnom, prerađivačkom i poljoprivrednom sektoru;
- proizvodnja cekera za laptop od kukuruzne korničke i ostalih prigodnih ukrasnih predmeta od prirodnih materijala;
- Umrežavanje i rad sa ciljnim skupinama i institucijama koje rade na sličnoj problematici;
- Organiziranje i provođenje edukacije osoba uključenih u proces proizvodnje;
- Postizanje rentabilnog poslovanja i reinvestiranje u razvoj novih proizvoda i programa;
- promidžbene kampanje i plasman robe na tržište (domaće i inozemno).

Projekt KORAK NAPRIJED – povećanje zapošljivosti skupina u nepovoljnom položaju
Zadruga je nedavno provela projekt Korak naprijed čiji je osnovni cilj bio doprinos povećanju zapošljivosti najranjivijih skupina na tržištu rada kroz pripremu i provedbu inovativnih lokalnih inicijativa za poticanje zapošljavanja usklađenih s lokalnim potrebama i strateškim prioritetima.

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

Glavni rezultati projekta:

- održano 8 vrsta osposobljavanja (radionice, stručna osposobljavanja, edukacije)
- uspješno programe završio 41 korisnik (od toga 5 zaposleno nakon izlaska iz projekta)
- izrađena sektorska analiza kao smjernica za LPZ
- zaposlena 1 mlada osoba na mjesto koordinatora

»Materine priče« - cekeri (torbe) za laptop, iPad touch, nosiljke za butelje i dr. U sjeverozapadnom dijelu Hrvatske očuvana je stoljetna vještina i tradicija pletenje cekera od komušine kukuruza. Originalnom uporabom tradicije autorica dizajna Mina Petra oblikovala je i prilagodila pletenu torbu i druge proizvode.

Primjer: Energetska zadruga „Otok Krk“

Izvor: <http://www.ezok.hr/about.php>

Sukladno Energetskoj strategiji razvitka otoka Krka koju su još 2012. godine prihvatile sve otočne jedinice lokalne samouprave, zajednički cilj je postići energetska samodostatnost (i CO2 neutralnost) otoka do 2030. Zbog toga je 2012. godine osnovana Energetska zadruga „Otok Krk“, kao prva energetska zadruga u Hrvatskoj.

Misija zadruge je obnovljive izvore energije i energetska učinkovitost učiniti dostupnim svakom privatnom i pravnom subjektu na otoku, kako bi umanjili ovisnost otočana o sve skupljim fosilnim gorivima i dali naš doprinos zaustavljanju klimatskih promjena.

Zahvaljujući višegodišnjem zalaganju civilnog društva te praćenju aktualnih politika EU (oslobađanje ovisnosti o fosilnim gorivima) potrebna dokumentacija za postavljanje malih fotonaponskih elektrana na nekretnine višestruko je pojednostavljena, a spajanje na mrežu ubrzano i značajno jeftinije.

Također je omogućena pohrana viška proizvedene energije u elektrodistributivnu mrežu (tzv. net metering), tj. mehanizam naplate električne energije koji omogućuje potrošačima koji stvaraju dio vlastite električne energije da koriste tu električnu energiju bilo kada, a ne sama kada se proizvodi. Zadruga pruža različite oblike savjetovanja na ovu i srodne teme.

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

Udruge

Udruge su definirane kao svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih, odnosno pravnih osoba koje se, radi zaštite njihovih probitaka ili zauzimanja za zaštitu ljudskih prava i sloboda, zaštitu okoliša i prirode i održivi razvoj, te za humanitarna, socijalna, kulturna, odgojno-obrazovna, znanstvena, sportska, zdravstvena, tehnička, informacijska, strukovna ili druga uvjerenja i ciljeve koji nisu u suprotnosti s Ustavom i zakonom, a bez namjere stjecanja dobiti ili drugih gospodarski procjenjivih koristi, podvrgavaju pravilima koja uređuju ustroj i djelovanje toga oblika udruživanja¹⁹.

Zakon o udrugama je u određenim dijelovima sukladan s temeljnim načelima društvenog poduzetništva. Prema članku 31. udruga može obavljati gospodarske djelatnosti ako je to propisano statutom i sukladno posebnim propisima kojima se uređuju uvjeti za obavljanje te vrste djelatnosti. Gospodarske djelatnosti udruga može obavljati pored djelatnosti kojima se ostvaruju njezini ciljevi utvrđeni statutom, ali ih zbog svog neprofitnog karaktera ne smije obavljati radi stjecanja dobiti za svoje članove ili treće osobe te, ako u obavljanju gospodarske djelatnosti udruga ostvari višak prihoda nad rashodima, on se mora sukladno statutu udruge koristiti isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih statutom. Također, prema članku 8. Zakona o udrugama djelovanje udruge temelji se na načelu demokratskog ustroja, tj. udrugom upravljaju članovi na način da unutarnji ustroj udruge mora biti zasnovan na načelima demokratskog zastupanja i demokratskog načina očitovanja volje članova, što je u skladu s načelom demokratskog upravljanja naglašenog u kriterijima za prepoznavanje društvenih poduzetnika. Broj udruga u Republici Hrvatskoj neprestano raste.

Primjer: Udruga DEŠA Dubrovnik- Regionalni centar za izgradnju zajednice i razvoj civilnog društva

Izvor: <https://desa-dubrovnik.hr/o-nama/desin-obrazovni-centar/>

Udruga DEŠA aktivna je od 1993. godine. Nastala je kao izraz nastojanja lokalnih žena da pomognu jedna drugoj u traumatskim okolnostima rata. Udruga za svoju misiju određuje: "Promicanjem i pravednim korištenjem resursa lokalne zajednice na načelima kontroliranog održivog razvoja, uz zaštitu okoliša i očuvanje prirodne, kulturne i materijalne baštine, DEŠA pokušava utjecati na smanjenje nezaposlenosti, naročito žena i mladih". Udruga danas ima 42 redovne članice, 25 aktivnih volontera i 7 zaposlenih osoba. S ciljem smanjenja nezaposlenosti i osiguravanja prihoda ženama koje su prošle kroz radionice udruga osniva tvrtku DešaPro d.o.o. putem koje nudi usluge,

¹⁹ Ibidem

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Evropskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

promocije i proizvode izrađene u sklopu radionica udruge. Time Deša Pro pridonosi otvaranju novih radnih mjesta na temeljima eko-socijalne ekonomije, posebice za socijalno isključene kategorije, a koristeći lokalne resurse na principima održivog razvoja.

Svi proizvodi rezultat su organiziranih stručnih radionica s ciljem poticanja i promidžbe društvenog poduzetništva. Ponuda se sastoji od autohtonih delicija, tradicionalnih i kreativnih rukotvorina a osim vlastitih proizvoda u ponudu su uključeni proizvodi žena poduzetnica i mladih poduzetnika iz Dubrovnika i okolice ali i ostatka Hrvatske. Proizvodi se mogu kupiti putem web shopa.

DEŠIN dom u Lazaretima kreiran je za više namjena. Centar organizira i provodi razne radionice i posebna, prigodna događanja. Za Uskrs radionice penganja jaja i pletenja pomica, za Božić tradicionalne Božićne radionice. Kroz svoje radionice DEŠA radi na obnovi kulturne baštine kraja. U izložbenom prostoru i na galeriji mogu se vidjeti rukom rađeni autohtoni proizvodi kao što su: vezeni, tkani i šivani predmeti za uređenje doma ili modne dekoracije od patchworka. Radionice revitalizacije tradicionalnih obrta (obnova svilarstva, tečaj tkanja, tečaj veza, obnova narodnih nošnji dubrovačkog kraja, proizvodnja tradicionalnih slastica i delicija dubrovačkog kraja, patchwork). Osim navedenih, u DEŠI se provode radionice stranih jezika i informatičkog obrazovanja. Korisnici programa su: srednjoškolci, studenti, nezaposlene mlade osobe, žene svih dobnih skupina, posebice žene preko 40 godina starosti.
Osnovana podružnica Deša - Slano

Primjer: Cluster za eko-društvene inovacije i razvoj CEDRA HR

Izvor: <https://www.cedra.hr/academy/>

Cluster za eko-društvene inovacije i razvoj CEDRA HR je udruga osnovana 2013. godine, čiji su osnivači bili pet pravnih subjekata promicatelja ideje ekonomije utemeljene na vrijednostima i suglasju ekoloških, društvenih i gospodarskih ciljeva u poslovanju: Udruga za kreativni razvoj Slap Osijek, DEŠA Dubrovnik, Centar za tehničku kulturu Rijeka, Cluster za eko-društveno-poduzetništvo i razvoj CEDRA Split, Centar za eko-društvene inovacije i razvoj CEDRA Čakovec (koji danas djeluje pod nazivom ACT Grupa) i Dubrovačka razvojna agencija DURA.

CEDRA HR je inicijalno bila zamišljena kao nositelj razvoja eko-društvenog poduzetništva i eko-društvenih inovacija i razvoja u Republici Hrvatskoj. Danas je njen fokus poticanje projekata i programa eko-društvenog razvoja i eko-društvene ekonomije na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Njezine današnje članice su : Udruga za kreativni razvoj Slap, Osijek, Deša Dubrovnik i Centar za tehničku kulturu Rijeka i provode regionalne programe kroz Cedra Osijek, Cedra Dubrovnik i Cedra Rijeka.

CEDRA HR trenutačno priprema i provodi sljedeće programe:

-održivi i regenerativni turizam i mobilnost (MedCycleTour)

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

-eko-sustavi eko-društvene, kružne i regenerativne ekonomije
-akademija za razvoj i inovativno financiranje društvenog poduzetništva i civilnog sektora

Zaklade - privatne fondacije

Zaklada i fondacija su pravne osobe. U smislu Zakona o zakladama i fondacijama, zaklada je imovina namijenjena da sama, odnosno prihodima što ih stječe, trajno služi ostvarivanju neke općekorisne ili dobrotvorne svrhe, a fondacija je imovina namijenjena da u određenom vremenskom razdoblju služi ostvarivanju neke općekorisne ili dobrotvorne svrhe. Općekorisna je ona svrha ispunjavanjem koje se općenito unapređuje kulturna, prosvjetna, znanstvena, duhovna, ćudoredna, športska, zdravstvena, ekološka ili koja druga društvena djelatnost, odnosno svrha ili općenito materijalno stanje društva. Dobrotvorna je takva svrha ispunjenjem koje se pruža potpora osobama kojima je potrebna pomoć. Osnivači zaklade prilikom osnivanja zaklade trajno namjenjuju određenu imovinu zakladnoj svrsi (osnovna imovina). Osnovna imovina se ne smije umanjivati već se ona investira radi povećanja, a godišnji se prihod koristi za općekorisne i dobrotvorne svrhe.

Primjer: Adris grupa - Zaklada Adris

Adris grupa d.d. organizirana je u tri velike poslovne jedinice: turističku (Maistra d.d.), prehrambenu industriju (Cromaris) i osiguravajuću kuću (Croatia osiguranje) i broji oko 8.000 zaposlenika/ica. Grupa je pokrenula dva programa za doprinos društvu: zapošljavanje mladih, obrazovanih ljudi bez radnog iskustva na mjesto pripravnika - Budućnost u Adrisu te filantropska djelovanja Zaklade Adris. Zaklada Adris, najveća korporativna zaklada u ovom dijelu Europe, od 2007. do danas dodijelila je ukupno 36 milijuna kuna za projekte iz znanosti, umjetnosti, očuvanja kulturne baštine, ekologije i dobrote te uručila više od 350 stipendija nadarenim mladim ljudima koji studiraju na hrvatskim i uglednim svjetskim sveučilištima. Zakladu Adris osnovala je 2007. Adris grupa s namjerom da pomogne odgovoriti na izazove hrvatskoga društva, nagradi izvrsnost i znanje te trajno promiče kulturu solidarnosti u nas. „Izvorna zamisao projekta Zaklade Adris bila je i ostala promicati kulturu izvrsnosti, znanja i solidarnosti u hrvatskome društvu.

Zaklada Adris provodi natječaje od 2007. godine za sljedeće programe Zaklade:

ZNANJE I OTKRIĆA: program potpore učenicima i studentima, znanstvenicima i inovatorima, znanstvenim i istraživačkim projektima

STVARALAŠTVO, EKOLOGIJA, BAŠTINA I DOBROTA: program potpore umjetničkom stvaralaštvu i umjetnicima, projektima zaštite prirode, projektima koji pridonose zaštiti i očuvanju hrvatske izvornosti te humanitarnim projektima i pomaganju djeci bez roditelja.

Preuzeto s: <http://www.adris.hr/>

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

Ustanove

Ustanova je pravna osoba koja se osniva za trajno obavljanje djelatnosti odgoja i obrazovanja, znanosti, kulture, informiranja, športa, tjelesne kulture, tehničke kulture, skrbi o djeci, zdravstva, socijalne skrbi, skrbi o invalidima i druge djelatnosti, ako se ne obavljaju radi stjecanja dobiti²⁰.

Made in - inicijativa u Muzeju za umjetnost i obrt - MUO za istraživanje, dizajn, obrt i baštinu koja potiče suradnju i razmjenu znanja između tradicionalnih obrta i suvremenih dizajnera. Kroz različite interaktivne aktivnosti razvoja publike, projekt će zagovarati pristupačan i inkluzivan dizajn i predstaviti europsku zanatsku baštinu široj javnosti. Tradicionalni zanati i tvornice predstavljaju vrlo vrijedan segment lokalnog kulturnog i umjetničkog identiteta i nematerijalne kulture. Osobito u doba globalizacije, obrti - usko povezani s lokalitetima u kojima nastupaju - predstavljaju način očuvanja lokalnog identiteta i lokalne prepoznatljivosti. Cilj projekta je očuvanje ovog kulturnog potencijala djelovanjem na različitim razinama: sakupljanjem detaljne dokumentacije o odabranim lokalnim obrtnicima i proizvođačima; organiziranjem rezidencija i razvijanjem projekata koji povezuju obrtnike i dizajnere; i na kraju, poticanjem interakcije dizajnera i obrtnika s različitim publikama kroz suradničke procese razmjene znanja i stvaranja.

Projekt MADE IN pružio je partnerima priliku za suradnju na inovativnoj inicijativi koja im je omogućila da istražuju zapušteno područje lokalnih zanata, te ih upoznao s vrijednim, ali često zaboravljenim, obrtnim znanjem, i posebice, nosiocima znanja - obrtnicima. Projektne aktivnosti, organizacija rezidencija i dizajnerskih radionica, omogućile su partnerima da upoznaju i uče od najboljih suvremenih europskih dizajnera, uspostave neformalnu mrežu profesionalaca zainteresiranih u razmjenu znanja između tradicionalnih obrtnika i suvremenih dizajnera. Intenzivna razmjena iskustava u tretmanu obrta, dizajna i kulturne baštine u svim zemljama uključenim u projekt pokazala se neprocjenjivom za sve partnere.

Partneri u projektu - OAZA (Zagreb, HR), Muzej za arhitekturo in oblikovanje (Ljubljana, SL), Nova iskra (Beograd, RS), Mikser (Beograd, RS), Werkraum Bregenzwald (Andelsbuch, AU)
Poziv u okviru - Kreativna Europa – kultura - projekti europske suradnje.

Web madein-platform.com/

²⁰ Ibidem

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

Zaštitne i integrativne radionice

Cilj Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom je zaštita osoba s invaliditetom te uređivanje procesa njihova zapošljavanja na otvorenom tržištu rada. Prema članku 18. navedenog zakona, ustanove ili trgovačka društva koja se osnivaju s ciljem zapošljavanja osoba s invaliditetom, a zapošljavaju najmanje 40% osoba s invaliditetom u odnosu na ukupni broj zaposlenih dobivaju status integrativne radionice. Ustanove ili trgovačka društva koja zapošljavaju minimalno 51% osoba s invaliditetom u odnosu na ukupni broj zaposlenih isključivo na zaštitnim radnim mjestima dobivaju status zaštitne radionice (članak 20.). Zakon također regulira područje samozapošljavanja osoba s invaliditetom. Uz navedeno, članak 29. naglašava kako poslodavac koji zapošljava osobu s invaliditetom, odnosno osoba s invaliditetom koja se samozapošljava, mogu ostvariti pravo na porezne olakšice i razne novčane poticaje.

Integrativna radionica

Prema Pravilniku o zaštitnim radionicama i integrativnim radionicama za zapošljavanje osoba s invaliditetom, Ministarstva rada i mirovinskog sustava („Narodne novine“, broj 75/18. –u daljnjem tekstu: Pravilnik) integrativna radionica je ustanova ili trgovačko društvo, koje zapošljava osobe s invaliditetom na temelju nalaza i mišljenja centra za profesionalnu rehabilitaciju, kojim je utvrđeno da zbog svog invaliditeta mogu postići od 30% do 70% očekivane radne učinkovitosti²¹.

Integrativna radionica mora imati zaposleno najmanje 40% osoba s invaliditetom u odnosu na ukupan broj zaposlenih. Osobama s invaliditetom zaposlenim u integrativnoj radionici mora se, u obavljanju poslova osigurati stručna podrška, nadzor i vodstvo stručnih radnika koji rade u integrativnoj radionici, te zbog toga u integrativnim radionicama rade stručni radnici i radni instruktori.

Uz to, integrativne radionice dužne su najmanje 75% ostvarenog dobitka namijeniti za povećanje osnovnog kapitala društva ili ga koristiti za investicije u osnovna sredstva koja su povezana s radom osobe s invaliditetom, poboljšanje radnih uvjeta za zaposlene osobe s

²¹ Hrg Matušin, I. (2019), Društveno odgovorno poduzetništvo i održivi razvoj: Hedona - križevačka čokolaterija, Fakultet agrobiotehničkih znanosti, Osijek. Diplomski rad.

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

invaliditetom, obrazovanje, i osposobljavanje, te druge razvojne namjene koje osiguravaju veću zapošljivost osoba s invaliditetom²².

U Hrvatskoj djeluju za sada pet integrativnih radionice i to:

- 1) Labtexd.o.o.iz Zagreba koja se bavi proizvodnjom posteljnog rublja, štepanog programa, radne i zaštitne odjeće za potrebe ugostiteljstva, industrije i medicine;
- 2) Hedona d.o.o. križevačka čokolaterija;
- 3) Krokoteks d.o.o. iz Svetog Ivana Zeline koji se bavi proizvodnjom i najmom tekstila te pružaju usluge dobave, stručnog čišćenja i pranja, te strojne obrade visokokvalitetnog tekstila koji se koristi u industriji, zdravstvu, hotelijerstvu i gastronomiji te sigurnosti.
- 4) Znak tišine d.o.o.
- 5) Ivančica d.d. - Radna jedinica za zapošljavanje osoba s invaliditetom
<https://www.zosi.hr>

Primjer: Hedona d.o.o.

„Hedona“ d.o.o. Križevci (križevačka čokolaterija) osnovana je 2013. godine, od osnivača i vlasnika Udruge osoba s invaliditetom Križevci. Osnovna djelatnost tvrtke je proizvodnja čokoladnih tabli, čokoladnih pralina i drugih konditorskih proizvoda. Kao subjekt u poslovanju s hranom, „Hedona“ je ishodila potrebne dozvole za rad. Hedona proizvodi čokolade i praline koji zadovoljavaju najviše standarde u pogledu njihove kvalitete i sigurnosti u skladu sa zahtjevima domaćeg zakonodavstva i zakonodavstva EU o zdravstveno ispravnim i sigurnim proizvodima.

Sadašnji proizvodni pogon križevačke čokolaterije, veličine je oko 60 m², te je opremljen najmodernijom opremom. Pogon je nedostatan za kapacitete koji križevačka čokolaterija može proizvesti stoga je u tijeku prva faza uređenja novog pogona križevačke čokolaterije u Razvojnom centru i tehnološkom parku Križevci, površine 600 m². Uređenje novog pogona financirano je sredstvima u iznosu od 3.250.000,00 kn dobivenim putem raspisanog javnog natječaja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje i otvoren je 2020. godine, kada je otvoren i Choco bar Hedona.

U vrijeme osnivanja križevačka čokolaterija zapošljavala je šest radnika od kojih su četiri osobe s invaliditetom. Danas je u „Hedoni“ zaposleno 18 radnika od kojih je devet osoba s invaliditetom. Hedona je 2020. godine postala ponosni dobitnik prestižne nagrade **Razvojne banke Vijeća Europe**.

²² Ibidem

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Evropskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

Primjer društvenog poduzeća – trgovačko društvo Brodoto d.o.o. i Udruga Fajter - Tura Nevidljivi Zagreb (Invisible Zagreb)

Dostupno na: <https://www.invisiblezagreb.com>

Brodoto d.o.o. – agencija za društveno odgovorne projekte i Udruga Fajter kreirali su edukativnu turu Nevidljivi Zagreb kako bi senzibilizirali javnost o rastućem problemu beskućništva u Zagrebu. U suradnji s Turističkom zajednicom grada Zagreba tura je poprimila turistički oblik u kojoj bivši i trenutni beskućnici zainteresiranima pokazuju jedan paralelni nevidljivi svijet pored kojeg svakodnevno prolaze i ne doživljavaju ga. Turističko edukativna tura se održava pet puta tjedno i traje sat i pol i „plaća“ se donacijama, a najčešće ju vodi osnivač Udruge Fajter, bivši beskućnik Mile Mrvalj. Mile upoznaje većinom domaće posjetitelje s gradom kako ga vide oni koji nemaju svoj dom, grada koji ima okrutno lice koje ne vide svi a blizu je.

Zaštitna radionica

Zaštitna radionica je ustanova ili trgovačko društvo koje osigurava zaštitna radna mjesta za osobe s invaliditetom za koje je nalazom i mišljenjem centra za profesionalnu rehabilitaciju (u daljnjem tekstu: nalaz i mišljenje centra) utvrđeno da su zapošljive samo na zaštitnim radnim mjestima, a zbog svog invaliditeta mogu postići od 30% do 70% očekivane radne učinkovitosti. Prema Pravilniku o zaštitnim radionicama i integrativnim radionicama za zapošljavanje osoba s invaliditetom zaštitna radionica mora imati najmanje 5 zaposlenih, a od ukupnog broja zaposlenih najmanje 51% moraju biti osobe s invaliditetom zaposlene na zaštitnim radnim mjestima. Zaštitna radionica mora ispuniti kadrovske, tehničke i organizacijske uvjete propisane Pravilnikom te imati izrađen poslovni plan s financijskim pokazateljima. U Hrvatskoj djeluje 7 zaštitnih radionica prema evidenciji Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (<https://www.zosi.hr>).

Primjer: URIHO - Ustanova za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom

URIHO je pravni slijednik nekadašnjeg poslovnog sustava pod nazivom DIOZ koji je nastao 1978. godine udruživanjem tadašnjih samostalnih zaštitnih radionica: DES-a za gluhe i nagluhe osobe, Ivančice za kronično oboljele osobe, OSVIT-a za invalide rada i ZIRI-a za tjelesne invalide te osoba sklonih asocijalnom ponašanju.

Navedeno poduzeće, temeljem ugovora o preoblikovanju i spajanjem 10 društava 1996. godine mijenja svoj naziv u URIHO, ustanovu za rehabilitaciju hendikepiranih osoba

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

profesionalnom rehabilitacijom i zapošljavanjem, a njezini osnivači bili su Grad Zagreb i Hrvatski savez gluhih i nagluhih.

Djelatnost URIHO-a uključuje profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom te je važna za cjelokupno društvo. Ustanova danas zapošljava nešto više od 500 djelatnika od čega oko 60% čine osobe s invaliditetom. Zaštitno zapošljavanje odvija se u okviru gospodarskih grana za tekstil, keramiku, metal, kožu, kitničarstvo, ortopediju, kartonažu i tisak.

URIHO je prva zaštitna radionica u Republici Hrvatskoj koja posjeduje ISO standard. Certifikat za sustav upravljanja kvalitetom EN ISO 9001:2008 potvrđuje usklađenost URIHO-a sa strogim svjetskim standardima kvalitetne poslovne organizacije. U travnju 2009. godine ustanova je otvorila vrata prvog Radnog centra u Hrvatskoj koji predstavlja novi oblik rada s osobama s invaliditetom. Osnovna uloga Radnog centra je priprema osoba s invaliditetom za svijet rada, dok su korisnici osobe s invaliditetom koje imaju određeni stupanj stručne osposobljenosti, ali iz određenih razloga, od kojih je najčešći dugotrajna nezaposlenost, nisu u mogućnosti izravno se uključiti u svijet rada. Radni centar dosad je za rad osposobio 217 korisnika.

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054

KONTAKTI:

Ured: Brnaze 410, 21230 Sinj

Tel: +385 95 5765960

e-pošta: socialbiz@cerura.hr; d.ruralis@gmail.com

Internet stranica: www.socialbiz.cerura.hr

Više informacija o EU fondovima na: www.strukturnifondovi.hr i www.esf.hr

Sadržaj teksta isključiva je odgovornost Centra za ruralni razvoj CERURA HR

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

**DIJALOGOM DO HRVATSKE
MREŽE ZA DRUŠTVENO
PODUZETNIŠTVO**

Kodni broj: UP.04.2.1.06.0054